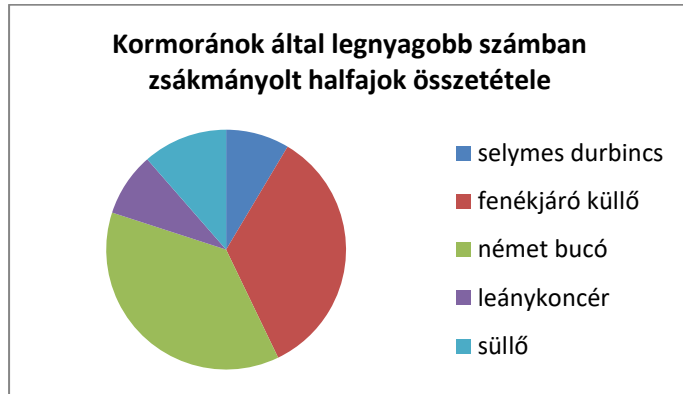

A FŐHESZ (Nagy kárókatona) gyérítési programjának 5 éves beszámolója (2018-2022)

Szövetségünk, mint a Duna 1708-1630 fkm, valamint a Szentendrei Duna-ág 31-1 fkm közötti szakaszának halgazdálkodási hasznosítója, a 2013. évi, halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló CII. törvény 10. § (1) alapján 2017 óta végzi a **nagy kárókatona** (*Phalacrocorax carbo*) riasztását, valamint gyérítését. Az elmúlt 5 év eredményiről és tapasztalatairól az alábbi összesítést készítettük.

Az első gyérítési szezonunkban, 2017. november és 2018. január között a helyszínek bejárása, a madarak szokásainak megismerése volt a fő feladatunk. Igyekeztünk kitapasztalni és megtalálni azokat a helyeket, ahol nagyobb számban fordulnak meg, ahova pihenni, illetve táplálkozni járnak. Ezek alapján a Duna Szob - Nagymaros közötti szakasza, a Szentendrei-sziget nagy dunai oldala, valamint a főváros Csepel-szigeti térsége voltak a kormoránok által frekvenciált területek. Ezeken a szakaszokon nem voltak ritkák a több száz példányból álló halászó csapatok. A gyérítést 2018. február hónapban kezdtük meg, amelynek eredménye 44 darab terítékre került kormorán lett. Gyomortartalom vizsgálatot mindegyik elejtett példánynál végeztünk, az 58 darab zsákmányolt halból 31 darab volt természetvédelmi oltalom alatt álló faj. Így a viszonylag kis terítékszám ellenére is kirajzolódni látszott, hogy arányaiban sajnos nagy a természetvédelmi károkozás is.

2018-ban a hűvösebb őszi időjárás miatt hamarabb érkeztek meg hozzánk az északról vonuló madarak, így az előző év tapasztalatai és ismeretei alapján október elejétől megkezdtük a gyérítést. Nagyobb számban ismét Szob - Nagymaros körzetében, a Szentendrei-sziget körüli Duna-szakaszon, a Lupa-sziget környékén, valamint a Csepel-sziget térségében telepedtek meg a nálunk telelő kárókatona. A halőrök beszámolója szerint volt olyan nap, amikor a Pilismaróti-öbölben közel 500 példányból álló halászó csapatot riasztottak fel. A gyérítést is elsősorban ezekre a szakaszokra szerveztük, melyet a területileg illetékes vadásztársaságok vadászaival közösen végeztünk. A 44 gyérítési nap alkalmával összesen 553 darab kormorán került terítékre. A gyomortartalom vizsgálat összesítéséből itt is jól látszik a védett fajok számottevő jelenléte. A 886 darab zsákmányolt hal közül 464 darab volt védett faj egyede. Egyéb őshonos halfaj tekintetében a süllő szerepelt legnagyobb számban.

Halóreink és megbízott vadászaink a második szezonban összesen 1832 munkaórát töltöttek a kormorángyérítési feladattal, 2820 löszert használtak el, és 2431 liter üzemanyagot tankoltak a szolgálati gépkocsiba illetve motorcsónakba.

Harmadik szezonunkat már 2019. szeptember elején megkezdtük, mivel még az előző évhez képest is hamarabb érkeztek meg a telelni érkező kormorán csapatok. A Duna Szob és Nagymaros közötti szakasza, a Szentendrei-sziget nagy- és kis-dunai oldala, valamint a Lupa-sziget környete ismét kedvelt volt a madarak számára, azonban számuk a fővárosi részen és attól délre láthatóan lecsökkent. Ennek oka feltehetőleg a folyamatos zavarás és a rendszeres gyérítési tevékenység, valamint a viszonylag enyhe tél volt. Ilyenkor sok madár a Duna menti halastavakat választja inkább zsákmányszerzés céljából. Ennek következtében az általunk kezelt Duna-szakaszon csak január hónapban volt szükség fokozott vízi jelenlétre, amikor ezek a tavak befagytak. Aztán a szintén enyhe február miatt viszonylag hamar visszaindultak a madarak Észak-európai költőhelyeikre. Így a 2019-2020. évi gyérítési szezonban az egyébként is kevesebb kormoránból a 37 gyérítési nap során 320 darab madár került terítékre.

A gyomortartalom vizsgálatok során előkerült 412 darabos halzsákmányból 114 volt védett faj példánya. Az őshonos halak között pedig a kőszüllő, a sügér, a keszegfélék és a márna is nagyobb arányban szerepelt az előző szezonhoz képest.

Halóreink és megbízott vadászaink a harmadik szezonban 1112 munkaórát töltöttek a kormorángyérítési feladattal, 1630 db löszert fogyott és 1375 liter üzemanyagot tankoltak a szolgálati gépkocsiba és motorcsónakba.

A 2020-21. évi, negyedik gyérítési szezonunk elején a hosszan elhúzódó őszi időjárás miatt a kárókatona csapatok valamint a nálunk telelő vízi madarak érkezése későbbre tolódott, így október végétől a nálunk költő állományt igyekeztük gyéríteni.

A kormoránok létszámában, mint az előző években is, csak januártól tapasztaltunk nagyobb mértékű változást. Ekkor már érzékelhetővé vált a tömeges jelenlétük. Továbbra is a Pilismarót és Sződliget közötti Duna-szakaszon volt érzékelhető a nagymértékű jelenlétük, míg a budapesti és az attól délre fekvő területrészekben maradt a csökkenő tendencia.

Riasztásra és gyérítésre összesen 44 alkalommal került sor, melynek során 259 darab kormorán került terítékre.

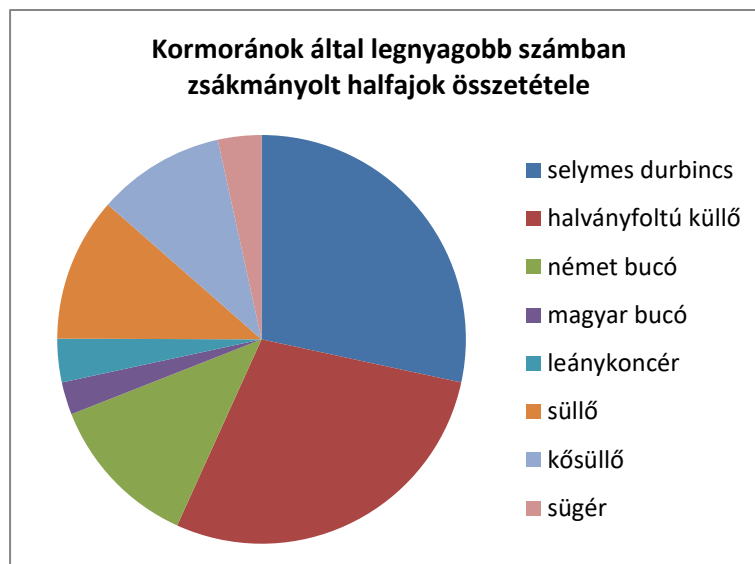
A gyomorvizsgálati adatok továbbra is azt mutatták, hogy a kormorán nem válogat az elfogyasztott halfajok tekintetében. Azonban ezen a télen arányaiban kisebb volt a védett fajok egyedeinek száma az elejtett madarak gyomrában. A zsigerelés során 506 darab hal került elő, melyből 108 darab volt védett faj példánya. Őshonos halak közül a kősüllő magasan kiemelkedő példányszámot mutatott.

Halóreink és megbízott vadászaink a negyedik szezonban összesen 616 munkaórát töltöttek a kormorángyérítési feladattal, összesen 1225 löszert használtak el, és 1391 liter üzemanyagot tankoltak a szolgálati gépkocsiba illetve motorcsónakba.

A 2021-22. évi, ötödik szezonban csupán novembertől lehetett észlelni az északról érkező kormoránok nagyobb számú jelenlétét, mely idén is a felső-dunai szakaszon volt jelentősebb. A nagy fagyok ebben a szezonban is csak januárban köszöntöttek be, melynek következtében a Duna-menti befagyott tavakról igen nagy csapatok tértek át a nagy dunai táplálkozásra. Az elmúlt öt évet is figyelembe véve, az eddigi legeredményesebb gyérítési napunk az idei év januárjának közepére esett. Ezen a napon két halór párosunk (egy vadász és egy hajóvezető) összesen 57 darab kormoránt hozott terítékre. A fagyok elmúltával február elején a madarak elindultak északi költőhelyeikre, így a szezon utolsó hónapjában drasztikusan lecsökkent a nálunk tartózkodó madarak száma. Ezzel együtt is egy igen eredményes szezont zártunk. A 36 gyérítési nap alkalmával összesen 439 darab kormorán került kézre.

A halzsákmány összetételét tekintve a 850 előkerült halból 349 volt védett faj. Az őshonos halak közül a kősüllő, süllő és sügér, hasonló arányban szerepelt.

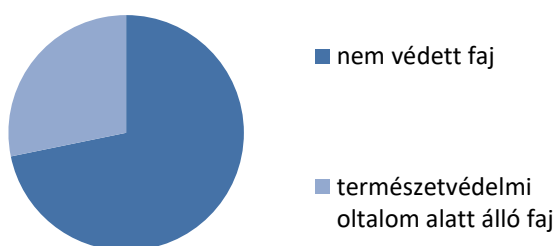

Halőreink és megbízott vadászaink ebben a szezonban összesen 392 munkaórát töltöttek a kormorányérítési feladattal, 1945 lőszert használtak el, és 1378 liter benzint tankoltak a szolgálati gépkocsiba illetve motorcsónakba.

Összegzés

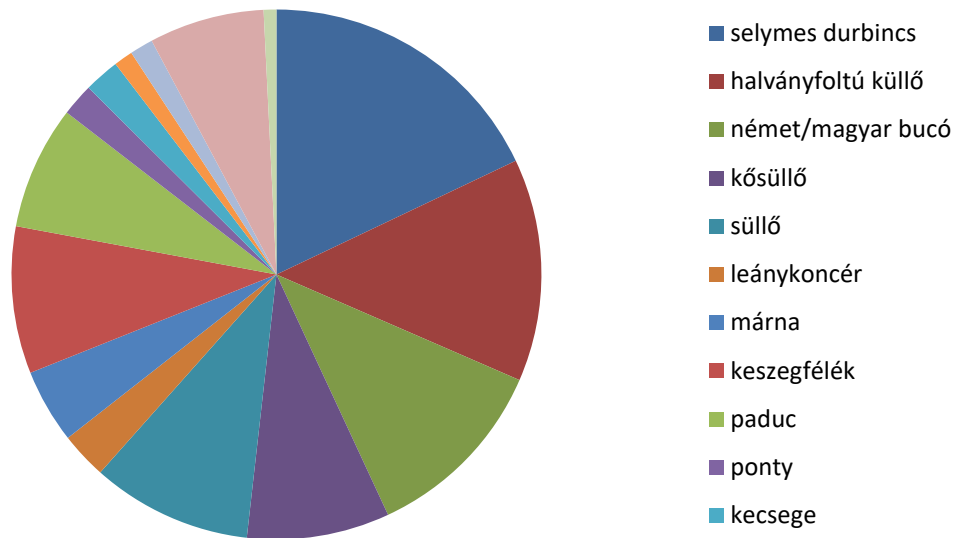
A kormoránok ökológiai kártétele tehát a védett halaink tekintetében - természetesen nem elhanyagolva az őshonos, de természetvédelmi oltalom alatt nem álló halakat sem - továbbra is nagyon szembetűnő és jelentős. Az elmúlt öt szezon alatt 1615 kormoránt ejtettek el halőreink, melyek gyomrából 2771 db zsákmányolt hal került elő a gyomortartalom vizsgálatok során. Az összes zsákmányhalból 1066 volt védett halfaj, ami közel 40%-ot jelent. Terítékre hozásukhoz felhasználunk 7620 db lőszert.

Kormoránok által zsákmányolt halak

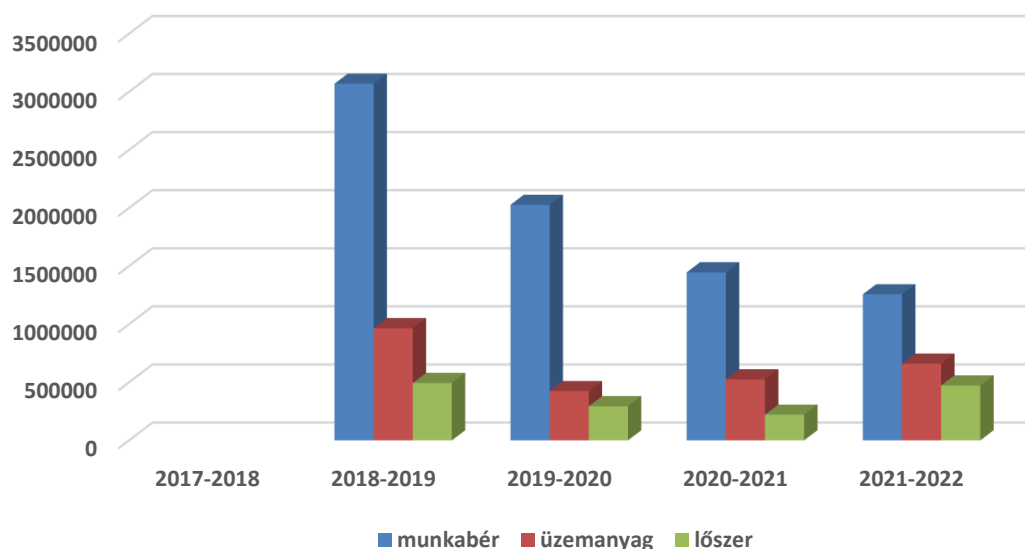
Az összes zsákmányhalat tekintve, a fajok arányát az alábbi diagram ábrázolja, melyen jól látszik, hogy a selymes durbincs (természetvédelmi érték: 10.000 Ft), a halványfoltú küllő (természetvédelmi érték: 10.000 Ft), és a német/magyar bucó (fokozottan védett, 100.000 Ft) sajnos kiemelkedik a többi közül. Csak ezt **a négy fajt tekintve több mint 34 millió Ft a természetvédelmi kár.**

Kormoránok által zsákmányolt halak összetétele összesen 2017-2022.

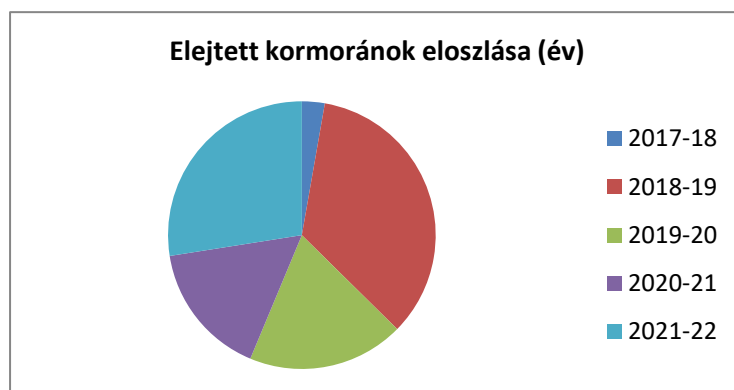
Szövetségünk anyagi ráfordítását az alábbi ábra és táblázat szemlélteti. Ennek összegét az időjárás, az emelkedő üzemanyag és lőszer árak, továbbá a humán munkaerő – az adott évben állományban lévő, vadászengedéllyel rendelkező hivatásos halőrök valamint megbízott vadászok létszáma, az ő munkabérük és az elejtett madarak után járó „csörpézn” – befolyásolják. Ebből a szempontból a 2018-19-es szezon volt kiemelkedő, hiszen igen fagyos telünk volt, ill. a legnagyobb létszámmal tudtuk több csónakkal összehangolt akciókat lefolytatni. Ennek meg is lett az eredménye, hiszen magasan a legtöbb kormoránt tudtuk elejteni abban az évben.

Szövetségünk anyagi ráfordítása és ezek eloszlása Ft/év

Összesen:

Szezon	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Ráfordított költség összesen (Ft)		4.582.910.-	2.969.075.-	2.231.165.-	2.399.497.-

Számszerűsítve az adatokat, az összesen elejtett 1615 db kárókatona 5 hónapos (151 nap) itt tartózkodása alatt napi 0,5 kg hallal számolva elfogyasztott volna $1615 \times 151 \times 0,5 = 121.932$ kg halat, mely termelői ponty egyenértékben (átlag 950 Ft/kg) **115.835.400 Ft.** Az öt év átlagát nézve így nagyságrendileg közel 13 millió forint ráfordítással minimum **116 millió forint értékű halat sikerült megőrizni**, illetve megmenteni a kormoránok elől.

Továbbá megállapítható, hogy a folyamatos riasztás és gyérítés hatására, évről évre kevesebb kormoránt látni a Szövetségünk kezelésében lévő vízterületeken. Mivel rendkívül okos és tanulékonyak ezek a madarak, fagymentes időben, ha van lehetőségük kevésbé zavart helyeken táplálkozni (pl. környező tavakon), tapasztalatunk szerint már inkább azt választják a Duna helyett. Illetve korábban kedvelt pihenőhelyeikről is előfordul, hogy a zavarás hatására teljesen eltűnnek, és más helyet keresnek.

Érdekes adat emellett, hogy mely országokból vándorolnak hozzánk ezek a madarak, amelyről a jelölőgyűrűvel ellátott kormoránok szolgáltatnak számunkra információt. Az öt év alatt összesen 15 gyűrűs példány került terítékre, melyből 8 Észtországból, 4 Finnországból, és egy-egy példány Svájc-ból, Lettországból, Litvániából és Svédországból érkezett hozzánk táplálkozni.

A folytatásban az elmúlt 5 év alatt összegyűjtött tapasztalatainkat alkalmazva igyekszünk még hatékonyabban és eredményesebben végezni feladatunkat.

Budapest, 2022.04.28.

Diós Dóra
halgazdálkodási
osztályvezető

Dudás Tibor
ügyvezető ig.